

РЕШЕНИЕ

№ 244

гр. Пловдив, 19.05.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Вера Ив. Иванова

Членове: Катя Ст. Пенчева
Тодор Илк. Хаджиев

при участието на секретаря Мила Д. Тошева
като разгледа докладваното от Тодор Илк. Хаджиев Въззивно търговско дело
№ 20225001000138 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на Н. ИВ. М., М. Н. М. и М. П. М. против Решение № 260478/ 29.12.2021 г. по т. д. № 236/2020 г. на ОС – П., с което са отхвърлени предявените против ЗК „Л.И.“ АД искове с правно основание чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.) вр. § 22 ПЗР на КЗ съответно за сумата от по 150 000 лв. по отношение на М. Н. М. и Н. ИВ. М. и за 50 000 лв. по отношение на М. П. М., представляващи обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на И.А. М., настъпила в резултат на ПТП на 05.05.2015 г.

В жалбата се правят оплаквания за необоснованост и незаконосъобразност на обжалваното решение с подробно развити доводи в тази насока. Жалбоподателите желаят да се отмени решението, вместо което се постанови ново, с което да се уважат изцяло предявените искове.

Въззиваемата страна ЗК „Л.И.“ АД чрез пълномощника си оспорва жалбата.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в съвкупност във връзка с доводите на страните, констатира следното от

фактическа и правна страна:

Въззивната жалба е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК от надлежна страна и против акт, подлежащ на въззивно обжалване, поради което е допустима.

М. П. М., Н. ИВ. М. и М. Н. М. са предявили против ЗК „Л.И.“ АД искове по чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.) вр. § 22 от ПЗР на КЗ (ДВ бр. 102/ 2015 г.), която разпоредба урежда правото на увредения, спрямо който застрахованият е отговорен, да иска обезщетението пряко от застрахователя. Отговорността на застрахователя за обезщетяване на третото увредено лице е договорна, тъй като произтича от сключения между него и прекия причинител на вредата договор за застраховка „гражданска отговорност“, с който е застрахована деликтната отговорност на водача на моторното превозно средство. Затова отговорността на застрахователя е обусловена и функционално свързана с деликтната отговорност на застрахования.

Не е спорно по делото, че на 05.05.2015 г. в гр. П. на бул. „Ц.ш.“ е станало ПТП, при което товарен автомобил „М.А.“ с рег. №***** с прикачено полуремарке, управляван от Д.И.Б., е ударил И.А. М., който вследствие на получените наранявания е починал на 14.05.2015 г.

За товарния автомобил е налице сключена със ЗК „Л.И.“ АД застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, обективирана в Застрахователна полица №*****, със срок на действие от 15.11.2014 г. до 14.11.2015 г.

Ишците са съответно съпруга, син и внучка на починалия И.А. М. и като такива са материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от неговата смърт.

Между страните е налице спор относно механизма на настъпване на пътното произшествие. Първият спорен момент е за начина на придвижване на починалия И.А. М. преди удара с товарния автомобил – пеша, бутайки колелото, или управлявайки същото. Настоящата инстанция споделя напълно приетото от окръжния съд, че в момента на удара пострадалият И. М. е карал колело. В тази насока са показанията на св. С.П. и св. Д.Б., които лично са възприели пострадалият И. М. да кара колелото непосредствено преди настъпване на удара, които се потвърждават и от заключението на в. л. д-р Б.П. по назначената комплексна съдебно-медицинска и автотехническа

експертиза (л. 304), според което уврежданията на пострадалия са локализирани в лявата част на главата, тялото и горния лак крайник, което съответства да са получени при съприкосновението му с влекача, когато е бил седнал на велосипеда и е бил обърнат с лявата си част към предната част на автомобила. Вещото лице сочи още, че ако пострадалият е бил в изправено положение (ходом), той би понесъл удар от влекача в лявата подбедрица и лявото коляно, каквито увреждания няма. Окръжният съд правилно е отказал да кредитира показанията на св. Н.С. и Х.П., според които в момента на удара пострадалият е бутал колелото, тъй като противоречат на останалите гласни доказателства по делото и на становището на вещото лице д-р Б.П..

При това положение следва да се възприеме варианта от заключението на назначената тройна автотехническа експертиза (л. 418) относно механизма на настъпване на пътнотранспортното произшествие, при който пострадалият И.А. М. е управлявал велосипед в момента на произшествието. По делото се установи, че в деня на процесното ПТП в участъка, където същото е настъпило, е била създадена временна организация на движението поради извършван ремонт. Произшествието се е осъществило в северното пътно платно на бул. „Ц.ш.“, където преди мястото на удара са били поставени на стойки знаци Г9 „Премини отдясно на знака“, както и пътен знак за въведено ограничение на скоростта до 30 км/ ч. Товарният автомобил се е движел в забранената за движение крайна лява лента на пътното платно в посока от изток на запад със скорост от 41 км/ ч. В това време велосипедистът И. М. се е движел в съседната дясна лента за движение в посока, обратна на движението, на метър от поставените колчета, разделящи забранената лява лента за движение от съседната, като на разстояние от 12,19 м. от него внезапно предприел завой надясно, вследствие на което е настъпил удар между тях. Към момента на удара скоростта на автомобила е 22 км/ч. Според заключението водачът на товарния автомобил е задействал спирачната система, когато е бил на около 27.86 м. от мястото на удара, а опасната зона на спиране при скорост от 41 км/ ч. е 31.36 м. Съгласно заключението водачът на товарния автомобил е имал възможност да предотврати настъпване на ПТП, ако се е движел със скорост по – ниска от 36 км/ ч.

При така установения механизъм на настъпване на пътнотранспортното произшествие изводът на първоинстанционния съд, че водачът на товарния автомобил няма вина за настъпване на процесното ПТП, е неправилен. По

категоричен начин се установи, че водачът на товарния автомобил е допуснал две нарушения на правилата за движение: в нарушение на поставения на стойка знак Г9 „Премини отдясно на знака“ е навлязъл в крайната лява лента за движение, както и че е управлявал товарния автомобил със скорост над максимално разрешената от 30 км/ ч. Посочените нарушения несъмнено са в причинна връзка с настъпилия резултат, тъй като произшествието не би настъпило, ако не бяха допуснати. На първо място самият факт, че ударът е настъпил в крайнолявата и забранена лента за движение, по категоричен начин сочи, че ако се е бил съобразил с поставения знак Г9 „Премини отдясно на знака“, ПТП е нямало да осъществи. Наред с това следва да се отбележи, че за водача на товарния автомобил опасността за движението е настъпила не с промяна на траекторията на велосипедиста надясно, както неправилно е приел първоинстанционният съд, а още от момента, в който го е забелязал да се движи в съседната лента в посока, обратна на движението. От този момент за него е възникнало задължението по чл. 20, ал. 2 ЗДП да намали скоростта или да спре, което е и сторил, тъй като, видно от заключението на тройната автотехническа експертиза, пътят, изминат от товарния автомобил от мястото на начало на реакция на водача до мястото на удара, е 27. 86 м., което според вещите лица сочи, че водачът е реагирал (задействал спирачния механизъм) преди отклоняване на велосипедиста надясно. От тази констатация вещите лица изразяват становище, че водачът е имал техническа възможност да предотврати ПТП, ако се е движел със скорост по – ниска от 36 км/ ч., тъй като в този случай товарният автомобил би спрял преди мястото на удара.

Настоящата инстанция не кредитира варианта, според който водачът е можел да предотврати произшествието, ако се е движел със скорост по – ниска от 18 км/ ч., т. е. че дори и при движение с максимално разрешената скорост от 30 км/ ч. ударът е бил неизбежен, което изключва вината му, тъй като е базиран на хипотезата, според която опасността за движението възниква с промяната на траекторията на велосипедиста. Както се отбеляза по – горе, за водача на товарния автомобил опасността е възникнала в по – ранен момент – още с възприемане на велосипедиста на пътното платно, поради което той е имал възможност да предотврати пътния инцидент, ако е бил спазил наложеното ограничение за движение със скорост до 30 км/ ч. От изложеното се налага извод, че допуснатите от водача на товарния автомобил нарушения на правилата за движение са в причинна връзка процесното ПТП,

вредите от което следва да се покрият от застрахователя по силата на сключената застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите.

Следва да се отбележи, че вина за настъпване на ПТП освен водачът на товарния автомобил има и пострадалият велосипедист И.А. М., който в нарушение на чл. 8, ал. 1 ЗДП и чл. 80, т. 2 ЗДП е управлявал велосипеда в посока, срещуположна на разрешената, и в лявата половина на пътя, както и поради това че е променил внезапно посока на движение, навлизайки в лентата на движение непосредствено пред движещия се срещу него товарен автомобил – нарушение на чл. 25, ал.1 ЗДП. При преценка тежестта на всеки един от съпричиняващите фактори – от една страна виновното поведение на застрахования водач, който в нарушение на правилата за движение е управлявал товарния автомобил в крайната лява лента и със скорост над максимално разрешената, а от друга, поведението на починалият велосипедист, който е управлявал велосипеда срещу посоката на движение и безразсъдно е навлязъл внезапно пред товарния автомобил, поставяйки в риск живота си, следва да се приеме, че той в по – голяма степен е допринесъл за настъпване на вредоносния резултат. При тези данни приносът му за настъпване на ПТП следва да се определи на 70 %, с което да се намали застрахователното обезщетение.

Що се отнася до границите на отговорността на застрахователя, важи принципът за тъждественост на застрахователното обезщетение с обезщетението, дължимо по общата гражданска отговорност. Съгласно ППВС № 4/68 г. при определяне на размера на неимуществените вреди следва да се вземат под внимание всички обстоятелства, които обуславят тези вреди. Става въпрос за конкретни, обективно съществуващи обстоятелства, тъй като понятието „справедливост“ по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно. При причиняване на смърт за определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди от значение е най-вече характера на личната и емоционална връзка между починалия и претендиращия обезщетението за неимуществени вреди, като следва да се отчетат в пълна степен и конкретните икономически условия.

От показанията на св. Г.Б. се установява, че отношенията между починалия и съпругата му М. П. М. били нормални, живеели заедно и без конфликти. В добри отношения бил и с единственото си дете – ищецът Н. ИВ.

М., на когото помагал. Бил силно привързан към внучката си М. Н. М., която, когато се налага, взимал от училище, а събота и неделя оставала при тях в с. Н.Ж., където живеели.

С оглед дългият семеен живот на починалия И.А. М. със съпругата му – ищцата М. П. М., съществувалите между тях топли съпружески отношения, основани на взаимно уважение, обич и разбирателство, загубата на материална и морална подкрепа, каквато е бил за нея и непрежалимата мъка и тъга от неочакваната му смърт, съдът намира, че по справедливост обезщетението за претърпените от ищцата неимуществени вреди от неговата смърт следва да се определи на 100 000 лв., което е съобразено и с икономическите условия и стандарта на живот към датата на настъпване на смъртта – май 2015 г. Така определеното обезщетение следва на основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД да се намали с приноса на починалия от 70%, поради което предявеният иск следва да се уважи за сумата от 30 000 лв. Изложеното налага обжалваното решение да се отмени в частта, в която предявеният иск е отхвърлен до сумата от 30 000 лв., вместо което се постанови ново, с което искът се уважи до този размер, а за разликата до пълния предявен размер от 150 000 лв., в която част е отхвърлен, да се потвърди.

По отношение на сина му – ищеца Н. ИВ. М., независимо от силната привързаност между него и баща му, като се има предвид, че преди смъртта му е създал собствено семейство и дом, за него е по – лесно да преодолее тъгата от преждевременната му смърт, поради което обезщетението за неимуществени вреди следва да се определи на 80 000 лв. и съответно да се намали с 70% или с 56 000 лв., при което предявеният следва да се уважи за сумата от 24 000 лв. Обжалваното решение следва да се отмени в частта, в която предявеният иск е отхвърлен до сумата от 24 000 лв., вместо което се постанови ново, с което искът се уважи до този размер, а за разликата до пълния предявен размер от 150 000 лв., в която част е отхвърлен, да се потвърди.

Възражението на застрахователя, че не дължи обезщетение за претърпените от ПТП вреди на основание чл. 211, т. 1 КЗ (отм.), съдът намира за неоснователно, тъй като цитираната разпоредба, която освобождава застрахователя от задължението за плащане на застрахователно обезщетение, е относима само за умишлено причинените от застрахования или третото

ползващо се лице вреди. Съгласно легалната дефиниция на т. 32 от § 1 на ДР на КЗ (отм) „трето ползващо се лице“ е друго лице, посочено от застрахования в застрахователния договор като имащо право да получи пълния размер или част от застрахователното обезщетение, или застрахователната сума, докато ищците имат качеството на увредено лице по смисъла на чл. 265, ал. 2 КЗ (отм.) - лице което има право на обезщетение за вреди, причинени от моторни превозни средства, спрямо които разпоредбата на чл. 211, т. 1 КЗ (отм.) е неприложима.

Възражението за изтекла погасителна давност е основателно за част от вземането за законна лихва, а именно за периода от 14.05.2015 г. до 07.04.2017 г., за който период искът е предявен след изтичане на кратката тригодишна давност по чл. 111, б „в“ ЗЗД.

По отношение на вземане за застрахователно обезщетение, възражението е неоснователно, тъй като искът е предявен на 07.04.2020 г., т. е. в рамките на петгодишната давност по чл. 197 КЗ (отм.), считано от датата на смъртта – 14.05.2015 г., с което е прекъсната давността съгласно чл. 116, б. „б“ ЗЗД.

Предявеният от М. Н. М. – внучка на починалия Н. ИВ. М., иск е неоснователен. По силата на чл. 493а, ал. 3 КЗ материално легитимирани да търсят обезщетение за неимуществени вреди в случай на смърт са съпруга или лице, с което починалото лице е било в съжителство на съпружески начала, дете, включително осиновено или отглеждано дете, родител, включително осиновител или отглеждащ. С нормата на ал. 4 е разширен кръга на правоимащите лица, като е предвидено, че извън лицата по ал. 3 по изключение право на обезщетение има и всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия, причиняваща му продължителни болки и страдания, които е справедливо да бъдат обезщетени. Кодексът за застраховането не дава неограничена възможност за присъждане на обезщетения за неимуществени вреди винаги и на всички близки на починалия, които страдат от смъртта. Правото на обезщетение на лицата по чл. 493а, ал. 4 КЗ възниква по изключение – при наличие на трайна и дълбока емоционална връзка. Видно от мотивите на ТР № 1 от 21.06.2018 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2016 г., трайна и дълбока емоционална връзка е налице, когато житейски обстоятелства и ситуации са станали причина между починалия и

лицето да се породи особена близост, оправдаваща получаването на обезщетение за действително претърпени неимуществени вреди (наред с най-близките на починалия или вместо тях - ако те не докажат, че са претърпели вреди от неговата смърт). В традиционните за българското общество семейни отношения братята и сестрите, съответно бабите/дядовците и внуците, са част от най-близкия родствен и семеен кръг. Връзките помежду им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. Въпреки това право на обезщетение следва да им се признае само когато поради конкретни житейски обстоятелства привързаността е станала толкова силна, дълбока и трайна, отличаваща се от обичайните и нормални отношения между близки, която силна връзка е обусловила морални болки и страдания с по - голям интензитет и продължителност от обичайните такива. Т. е. дори ищецът да не е сред най-тесния родствен кръг той ще има право на обезщетение само ако за разлика от обичайните житейски ситуации е бил сред най-близките хора на починалия - например ако починалият е нямал друго семейство освен ищеца заедно, споделяйки едно домакинство, са изградили отношения, основани на взаимопомощ, доверие и обич. По настоящето дело не се установиха обстоятелства, които да са довели до отношения между починалия и внучката му М.Н. П., надхвърлящи по привързаност и емоционална близост обичайните отношения между дядо и внук. Обстоятелството, че починалият е имал подпомагаща роля в отглеждането и възпитанието на ищцата, изразяваща се във вземане от училище, както и честите ѝ гостувания на село, не може да обоснове извод за наличие на особено дълбока и трайна връзка, оправдаващи получаването на обезщетение за неимуществени вреди. Поради изложеното решението в частта, в която предявеният от внучката М.Н. М. е отхвърлен, следва да се потвърди.

По разноските:

На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът ЗК „Л.И.“ АД следва да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на АС - П. ДТ в размер на 2100 лв. съобразно размера на присъденото обезщетение, както и изплатените от бюджетните средства на съда разноски за вещи лица и свидетели в размер общо на 1760 лв. – 1700 лв. за вещи лица и 60 лв. за свидетели.

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК ответникът следва да заплати на ищеца Н. ИВ. М. изплатеното на адв. Ст. К. адвокатско възнаграждение в размер на 80 лв. съобразно уважената част на иска.

На основание чл. 38, ал. 2 ЗА ответникът ЗК „Л.И.“ АД следва да заплати на пълномощника на ищцата М.П. М. – адв. Д.С.С., адвокатско възнаграждение в размер на 1430 лв. съобразно уважената част на иска.

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК ищците следва да заплатят на ответника направените от него разноси за вещи лица в размер на 888 лв. съобразно отхвърлената част от иска или всеки един от тях следва да му заплати сумата от 296 лв.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 260478/ 29.12.2021 г. по т. д. № 236/2020 г. на ОС – П. в частта, в която предявеният от М. П. М. против ЗК „Л.И.“ АД иск по 226, ал. 1 КЗ (отм.) вр. § 22 ПЗР на КЗ е отхвърлен до сумата от 30 000 лв., ведно със законната лихва от 8.04.2017 г., както и в частта, в която предявеният от Н. ИВ. М. против ЗК „Л.И.“ АД иск по 226, ал. 1 КЗ (отм.) вр. § 22 ПЗР на КЗ е отхвърлен до сумата от 24 000 лв., ведно със законната лихва от 08.04.2017 г., вместо което **ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА ЗК „Л.И.“ АД, седалище и адрес на управление гр. С., бул. „Ч.В.“ №***, ЕИК ***** да заплати на **М. П. М.**, ЕГН *****, гр. П., ул. „З.“ №*, ет.*, ап.** сумата от **30 000 лв.**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на И.А. М., настъпила в резултат на ПТП на 05.05.2015 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 08.04.2017 г. до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА ЗК „Л.И.“ АД, седалище и адрес на управление гр. С., бул. „Ч.В.“ №***, ЕИК ***** да заплати на **Н. ИВ. М.**, ЕГН *****, гр. П., ул. „З.“ №*, ет.*, ап.** сумата от **24 000 лв.**, представляваща обезщетение

за неимуществени вреди от смъртта на И.А. М., настъпила в резултат на ПТП на 05.05.2015 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 08.04.2017 г. до окончателното ѝ изплащане.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата част.

ОСЪЖДА ЗК „Л.И.“ АД да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на АС - П. ДТ в размер на 2100 лв. и разноси в размер на 1760 лв.

ОСЪЖДА ЗК „Л.И.“ АД да заплати на Н. ИВ. М. разноси по делото в размер на 80 лв.

ОСЪЖДА ЗК „Л.И.“ АД да заплати на Д.С.С. адвокатско възнаграждение в размер на 1430 лв.

ОСЪЖДА Н. ИВ. М., М. Н. М. и М. П. М. всеки един от тях да заплати на ЗК „Л.И.“ АД разноси в размер на 296 лв.

Решението може да бъде обжалвано пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____